

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi järjestyksenvalvojista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 148/1998 vp laiksi järjestyksenvalvojista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Edus-

kunta, jolle hallintovaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 33/1998 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

järjestyksenvalvojista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä velvollisuuksista ja valtuuksista, jotka kokoontumislain (/), ulkoilulain (606/1973), merimieslain (423/1978) tai majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetun asetuksen (727/1991) nojalla järjestystä ja turvallisuutta valvomaan asetetulla henkilöllä (*järjestyksenvalvoja*) tehtävässään on, sekä tällaisen henkilön tehtävään hyväksymisestä.

Tätä lakia sovelletaan myös henkilöön, joka vartioimisliikelain (237/1983) 3 §:ssä tarkoitettun toimeksiannon johdosta on asetettu suorittamaan 1 momentissa mainittuun säädökseen perustuvaa järjestyksenvalvontatehtävää. Vartijaan ei tällöin sovelleta vartioimisliikelain 4—6 §:ää. Merimieslain 1 §:ssä tarkoitettuun työntekijään, joka merimieslain nojalla on asetettu järjestyksenvalvojaksi, sovelletaan tämän lain lisäksi merimieslakia ja muita erityyöstä annettuja säännöksiä.

Oikeudesta keskeyttää yleinen kokous tai yleisötilaisuus tai määrätä se päättymään säädetään kokoontumislaissa.

2 §

Järjestyksenvalvojan tehtävä ja toimialue

Järjestyksenvalvojaksi saadaan asettaa tehtävään suostuva henkilö, jonka poliisi on hyväksynyt järjestyksenvalvojaksi siten kuin 10 §:ssä säädetään.

Järjestyksenvalvojan tehtävänä on ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta sekä estää rikoksia ja onnettomuuksia siinä tilaisuudessa tai sillä alueella, jonne hänet on 1 §:n 1 momentissa mainitun säädöksen nojalla asetettu järjestyksenvalvojaksi (*toimialue*).

Järjestyksenvalvojan on toimittava laissa ja asetuksessa annettujen säännösten mukaisesti ja noudatettava poliisin sekä pelastus- ja muiden viranomaisten etukäteen tai tilaisuuden aikana antamia käskyjä ja määräyksiä.

3 §

Toiminnassa noudatettavat periaatteet

Järjestyksenvalvojan on toiminnassaan asetettava etusijalle sellaiset toimenpiteet, jotka edistävät yleisön turvallisuutta.

Järjestyksenvalvojan on toimittava asiallisesti ja tasapuolisesti sekä sovinnollisuutta edistäen. Järjestyksenvalvojan tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta toimialueellaan.

Järjestyksenvalvojan toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.

4 §

Turvallisuuden varmistaminen toimialueella

Järjestyksenvalvojan on erityisesti valvottava, ettei hänen toimialueellaan vaaranneta kenenkään turvallisuutta. Järjestyksenvalvojan on viipymättä ilmoitettava tietoonsa tulleista turvallisuutta ilmeisesti vaarantavista seikoista tilaisuuden järjestäjälle tai alueen haltijalle ja ryhdyttävä heti turvallisuuden säilyttämiseksi tarvittaviin kiireellisiin toimenpiteisiin kuten yleisön varoittaminen ja ohjaaminen pois vaara-alueelta sekä vaaran aiheuttajan poistaminen.

Jos tilaisuuden järjestäjän tai alueen haltijan ja järjestyksenvalvojan toimenpiteet vaaran estämiseksi eivät ole olleet riittäviä, järjestyksenvalvojan on ilmoitettava turvallisuutta vaarantavista seikoista poliisille ja tarpeen vaatiessa pelastusviranomaiselle.

5 §

Sivullisten ja ympäristön turvaaminen

Järjestyksenvalvojan on valvottava, ettei tilaisuudesta aiheudu vaaraa eikä kohtuutonta häiriötä sivullisille, liikenteelle taikka kotirauhalle.

Järjestyksenvalvojan tulee toimialueellaan myös valvoa, ettei toisten omaisuutta vahingoiteta eikä aiheuteta ympäristölle muuta vahinkoa kuin mitä voidaan pitää hyväksyttävänä tilaisuuden tarkoitus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Järjestyksenvalvojan on viipymättä ilmoitettava tietoonsa tulleista 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista seikoista tilaisuuden järjestäjälle tai alueen haltijalle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vaaran, vahingon tai häiriön estämiseksi.

Jos tilaisuuden järjestäjän tai alueen haltijan ja järjestyksenvalvojan toimenpiteet 1 ja 2 momentissa tarkoitettua vaaran, häiriön tai

vahingon estämiseksi eivät ole olleet riittäviä, järjestyksenvalvojan on ilmoitettava vaarasta, häiriöstä tai vahingosta poliisille ja tarpeen vaatiessa pelastusviranomaiselle.

6 §

Pääsyn estäminen

Järjestyksenvalvojan on estettävä pääsy toimialueelleen henkilöltä, jonka päihtymyksensä, käyttäytymisensä tai varustautumisensa vuoksi on perusteltua syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta taikka joka ei ole täyttänyt sinne pääsyn edellytykseksi asetettua ikää.

Järjestyksenvalvojalla on lisäksi oikeus estää pääsy toimialueelleen henkilöltä:

1) jonka aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta;

2) joka ei täytä ehtoja, jotka tilaisuuden järjestäjä tai alueen haltija on asettanut sinne pääsemiselle, ottaen kuitenkin huomioon, mitä rikoslaisissa (39/1889) säädetään syrjinnästä; tai

3) jonka on syytä epäillä pitävän hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito siellä on lain taikka tilaisuuden järjestäjän tai poliisin asettamien ehtojen mukaan kielletty.

7 §

Henkilön poistaminen, kiinniottaminen ja säilöissäpito

Järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa toimialueeltaan henkilö, joka:

1) päihtyneenä häiritsee siellä järjestystä tai muita henkilöitä;

2) uhkaavasti esiintyen, meluamalla tai väkivaltaisuuksella häiritsee järjestystä tai vaarantaa turvallisuutta siellä; tai

3) huomautuksesta huolimatta jättää noudattamatta järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi annetun tarpeellisen käskyn.

Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa, järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa henkilö kiinni, jos kiinniottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisin haltuun. Oikeutta hen-

kilön kiinniottamiseen järjestyksenvalvojalla ei kuitenkaan ole yleisessä kokouksessa.

Jos kiinni otettua ei voida viipymättä luovuttaa poliisille, järjestyksenvalvojalla on poliisin suostumuksella ja sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön antamia ohjeita noudattaen oikeus pitää hänet säilössä enintään neljä tuntia kiinniottamisesta, kuitenkin enintään siihen asti kun tilaisuus on päättynyt ja yleisö poistunut tai kun kiinniottamisen peruste on muutoin lakannut.

Tämän lain nojalla aluksella kiinni otettu saadaan kuitenkin aluksen päällikön määräyksestä pitää säilössä, kunnes alus seuraavan kerran saapuu satamaan, jollei kiinniottamisen peruste ole sitä ennen lakannut.

8 §

Kielletyt esineet ja aineet

Järjestyksenvalvojalla on oikeus metallinilmainta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa toimialueelleen pyrkivä tai siellä oleva henkilö sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole yllään tai mukanaan sellaisia esineitä tai aineita, joilla voitaisiin aiheuttaa vaaraa järjestykselle tai turvallisuudelle taikka joiden hallussapito toimialueella on kielletty lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaan. Tilaisuuden järjestäjän tai poliisin kokoontumislain 23 §:n 4 momentin mukaan antaman määräyksen nojalla tai jos muusta syystä on perusteltua aihetta epäillä, että henkilöllä on hallussaan tällaisia esineitä tai aineita, saadaan henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat tarkastaa myös muulla sopivalla tavalla.

Järjestyksenvalvojalla on 7 §:n 2 momentissa tarkoitettun kiinnioton yhteydessä oikeus tarkastaa kiinni otettu sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla tämä voi vaarantaa säilössäpidon taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut 1 ja 2 momentissa tarkoitettut esineet ja aineet. Järjestyksenvalvojalla on myös oikeus ottaa pois hänen toimialueellaan olevalta henkilöltä tarkastuksessa tai muuten löydetty esine tai aine, jota voidaan käyttää henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tekemiseen tai sellaisella rikoksella uhkaamiseen taikka jonka tuominen alueelle on muuten lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaan kielletty.

Pois otetut esineet ja aineet on viipymättä luovutettava poliisille taikka, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava omistajalleen tai haltijalleen hänen poistuessaan paikalta.

9 §

Voimakeinojen käyttö

Järjestyksenvalvojalla on tehtävänsä suorittaessaan oikeus henkilön pääsyn estämiseksi, paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, kiinni otetun tarkastamiseksi tai pakenemisen estämiseksi, esineen tai aineen poisottamiseksi taikka esteen poistamiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina.

Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Järjestyksenvalvojan avustaessa poliisia on lisäksi voimassa, mitä poliisilain (493/1995) 27 §:ssä säädetään poliisimiestä tilapäisesti avustavan henkilön oikeudesta voimakeinojen käyttöön.

10 §

Järjestyksenvalvojaksi hyväksyminen

Järjestyksenvalvojaksi saadaan hyväksyä tehtävään sopiva täysivaltainen henkilö, joka on saanut sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön hyväksymän koulutuksen. Järjestyksenvalvojan hyväksyy hänen kotikuntansa paikallispoliisi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Poliisi voi peruuttaa hyväksymisen henkilöltä, joka ei enää täytä järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen edellytyksiä.

Tilaisuuden laajuus ja luonne huomioon ottaen sekä muusta erityisestä syystä tilaisuuden toimeenpanopaikan paikallispoliisi voi hyväksyä järjestyksenvalvojaksi yksittäiseen tilaisuuteen myös henkilön, jolla ei ole 1 momentissa tarkoitettua koulutusta.

11 §

Järjestyksenvalvojan tunnus ja kortti

Tämän lain mukaisesti järjestyksenvalvojaksi asetetulla henkilöllä tulee tehtävää suorittaessaan olla sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön vahvistama näkyvä tunnus. Muulla henkilöllä ei ole oikeutta tämän tunnuksen käyttämiseen.

Järjestyksenvalvojaksi 10 §:n 1 momentin mukaisesti hyväksytyllä henkilöllä on tehtävää suorittaessaan oltava poliisin antama järjestyksenvalvojakortti, joka on pyydettyessä esitettävä. Edellä 10 §:n 2 momentissa tarkoitettulla järjestyksenvalvojalla on vastaavasti oltava ja hänen on pyydettyessä esitettävä jäljennös päätöksestä, jolla hänet on hyväksytty tehtäväänsä.

12 §

Rangaistussäännös

Järjestyksenvalvoja, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta jättää noudattamatta 2 §:n 3 momentissa, 4 tai 5 §:ssä taikka 6 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuutensa, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *järjestyksenvalvontarikkomuksesta* sakkoon.

Järjestyksenvalvontarikkomuksesta on tuomittava myös se, joka käyttää 11 §:n 1 momentissa tarkoitettua järjestyksenvalvojan tunnusta olematta sen käyttöön oikeutettu.

Järjestyksenvalvojan vastustamisesta säädetään rangaistus rikoslaissa.

13 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään, sisäisestä turvallisuudesta vastaava ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 7 §:ssä säädetystä säilössäpidosta ja siihen käytettävistä tiloista, 8 §:ssä säädetyn tarkastuksen suorittamisesta, haltuun otettujen esineiden ja aineiden säilyttämisestä, voimakeinojen käyttämisestä, voimankäyttövälineistä sekä järjestyksenvalvojan koulutuksesta ja järjestyksenvalvojaksi hyväksymisessä noudatettava menettelystä.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Julkisista huvitilaisuuksista annetun asetuksen (687/1968) 11 §:n nojalla annettu hyväksyminen järjestysmieheksi pysyy voimassa tämän lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuna järjestyksenvalvojaksi hyväksymisenä päätöksessä määrätyn ehdoin ja rajoituksin, kuitenkin enintään kolme vuotta tämän lain voimaantulopäivästä.

Laki**ulkoilulain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 13 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ulkoilulain (606/1973) 22 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1343/1994, seuraavasti:

22 §

Leirintäalueen pitäjä voi asettaa järjestyksenvalvoja valvomaan järjestystä ja turvallisuutta leirintäalueella ja sen välittömässä

läheisyydessä. Leirintäalueen sijaintipaikan paikallispoliisi voi tarvittaessa antaa leirintäalueen pitäjälle määräyksiä järjestyksenvalvojen asettamisesta. Järjestyksenvalvojan

kelpoisuusvaatimuksista, koulutuksesta, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki

merimieslain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 7 päivänä kesäkuuta 1978 annetun merimieslain (423/1978) 74 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

74 §

Järjestyksen ylläpitäminen

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, merilain 15 luvussa tarkoitettua matkustajien kuljetusta suorittavan aluksen päällikkö voi asettaa järjestyksenvalvoja valvo-

maan järjestystä ja turvallisuutta aluksella ja sen välittömässä läheisyydessä. Tässä momentissa tarkoitettun järjestyksenvalvojan kelpoisuusvaatimuksista, koulutuksesta, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 3 luvun 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 496/1995, sekä
muutetaan 3 luvun 9 §:n 2 momentti ja 17 luvun 6 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 9 §:n 2 momentti mainitussa laissa 496/1995 ja 17 luvun 6 §:n 2 momentin 4 kohta laissa 563/1998, seuraavasti:

3 luku

**Perusteista, jotka poistavat teon
rangaistavuuden tai sitä vähentävät**

9 §

 Milloin 8 tai 8a §:ssä, poliisilain 27 §:ssä
 taikka järjestyksenvalvojista annetun lain
 (/) 9 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa on
 käytetty ankarampia voimakeinoja kuin
 sanottujen pykälien mukaan voidaan pitää
 puolustettavina, saadaan rangaistusta teon
 moitittavuutta vähentävien erityisten syiden
 perusteella alentaa niin kuin 1 momentissa
 säädetään taikka, jos siihen on erittäin paina-
 via syitä, tekijä kokonaan vapauttaa rangais-
 tuksesta.

 Helsingissä 19 päivänä helmikuuta 1999
 -----

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

6 §

*Järjestystä ylläpitävän henkilön
vastustaminen*

-----
*Järjestystä ylläpitävällä henkilöllä tarkoi-
 tetaan tässä pykälässä*

-----
 4) järjestyksenvalvojista annetussa laissa
 (/) tarkoitettua järjestyksenvalvojaa.

 Tämä laki tulee voimaan   päivänä
 kuuta 199   .